

30 prioriteiten voor Stad en OCMW Sint-Niklaas

Armoedebestrijding als topprioriteit!

Gezamenlijke prioriteitennota van POLSSLAG
lokale verkiezingen
14 oktober 2018

INHOUDSTAFEL

Inleiding.....	4
Armoedebestrijding: nood aan een krachtadig lokaal armoedebeleid	6
Recht op wonen en energie	8
Recht op onderwijs.....	13
Recht op maatschappelijke dienstverlening	17
Recht op cultuur, sport en vrije tijd	19
Recht op gezondheid.....	20
Recht op werk	22
Recht op een leefbare buurt en omgeving	26
Rechten voor mensen zonder wettig verblijf.....	27

MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE GROEPEN MENGEN ZICH IN HET LOKALE VERKIEZINGSDEBAT

Voldoende inkomen, een dak boven het hoofd, de energiefactuur, dokterskosten, de dienstverlening van het OCMW, gelijke onderwijskansen voor de kinderen, redelijke toegangsprijzen voor cultuurevenementen, taallessen voor anderstaligen... Dat zijn de bekommernissen en noden van mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in onze samenleving.

STEM VAN MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE MENSEN

In verkiezingscampagnes verdwijnen sociale thema's makkelijk naar de achtergrond. De thema's waar mensen in moeilijkheden echt van wakker liggen, zijn soms ver te zoeken in de verkiezingsprogramma's.

De campagne 'IEDERS STEM TELT' doet daar iets aan en geeft mensen in maatschappelijk kwetsbare posities een megafoon. Doelgroepen van Samenlevingsopbouw en partnerorganisaties mengen zich de komende maanden actief in het verkiezingsdebat. Zij schuiven beleidsprioriteiten naar voor die ze op de politieke agenda willen van de komende legislatuur. Ook lokale besturen hebben sleutels in handen voor verbeteringen in het dagelijkse leven van mensen en gezinnen die kampen met achterstelling en uitsluiting.

PRIORITEITENNOTA VOOR SINT-NIKLAAS

In Sint-Niklaas werden vanuit verschillende organisaties gesprekken met een 50-tal maatschappelijk kwetsbare Sint-Niklazenaars georganiseerd. Elk van hen heeft zijn/haar mening gegeven over wat nodig is om menswaardig te leven en hoe lokale besturen hier kunnen aan bijdragen. De resultaten hiervan zijn verzameld, gewikt, gewogen en gebundeld in een prioriteitennota op maat van Sint-Niklaas.

DE 12 ONDERTEKENAARS VAN DE PRIORITEITENNOTA

De campagne en de prioriteitennota van 'Ieders Stem Telt' wordt gedragen door POLSSLAG, een samenwerkingsverband van de volgende organisaties:

- ABVV Oost-Vlaanderen
- Beweging.net Groot Sint-Niklaas
- Centrum Algemeen Welzijnswerk Oost-Vlaanderen
- De Keerkring vzw
- De Vlier - wijkgezondheidscentrum vzw
- Inloopcentrum Den Durpel
- Lets Sint-Niklaas
- Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen
- Vlos
- Welzijnsschakels Sint-Niklaas vzw
- Zigzag - Ontmoetingshuis binnen de Geestelijke Gezondheidszorg

Ook de Huurdersbond Oost-Vlaanderen (afdeling Waasland) onderschreef deze prioriteitennota.

IN DIALOOG MET LOKALE POLITICI

In februari en maart worden er in Sint-Niklaas gesprekken met lokale beleidsmakers gevoerd om de prioriteiten van maatschappelijk kwetsbare groepen op de politieke agenda te krijgen. Aan de lokale politieke partijen de vraag om kleur te bekennen! Hoe kan/wil een partij de beleidsaanbevelingen vertalen in concrete engagementen?

ONLINE TOOL

Begin september lanceert de sector Samenlevingsopbouw een online tool. Via deze app kan iedereen ervaren wat 'leven in armoede' betekent en wat de consequenties zijn van beleidskeuzes op diverse levensdomeinen. De tool bevat ook de lokale partijstandpunten hierover. Ons doel is het brede publiek ertoe te bewegen om met aandacht voor sociale thema's te stemmen.

SAMEN AAN DE SLAG MET HET BELEID

Na 14 oktober 2018 begint het echte politieke werk: lokale beleidsmakers aanporren tot kordaat sociaal beleid. Want het lokale bestuur kan écht wel het dagelijks leven verbeteren voor mensen en gezinnen die het moeilijk hebben in Sint-Niklaas.

MEER INFORMATIE:

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw
Marjolein Damen

Abingdonstraat 99 | 9100 Sint-Niklaas

T 03 778 63 68

M 0491 344 118

marjolein.damen@samenlevingsopbouw.be

Armoedebestrijding: nood aan een krachtadig lokaal armoede beleid

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

De armoede in ons land is nog steeds erg hoog. Een beperkte greep uit de cijfers:

- *15,5% van de Belgische bevolking leeft in armoede (in Vlaanderen is dat 10,5%).¹*
- *Wanneer we inzoomen op de armoederisicograad van de Belgische kinderen, stellen we vast dat dit cijfer oploopt tot 17,8%.*
- *Het leefloon voor een alleenstaande bedraagt momenteel 867 euro. De Europese armoedegrens - vastgelegd op 60 procent van het mediaaninkomen - ligt volgens een recente berekening op 1.115 euro.*
- *In 2016 deden 143.287 personen een beroep op één van de negen voedselbanken. Dit is een stijging van 17,3 % tegenover 2013.²*

Wie armoede bestempelt als een marginaal fenomeen heeft het verkeerd voor. Armoede is doorgedrongen tot grote lagen van onze samenleving. Zelfs een job geeft niet altijd de nodige bescherming tegen armoede.

Ook in Sint-Niklaas laat de problematiek van armoede zich voelen:

- *18% van de kinderen in Sint-Niklaas, of bijna 1 op 5 van de kinderen, werden in 2015 geboren in een kansarm gezin.³ Dit is één van de hoogste cijfers in Oost-Vlaanderen (enkel Ronse, Gent, Zele en Waarschoot scoren slechter).*
- *In 2016 werd aan 1586 volwassen Sint-Niklazenaars een leefloon toegekend en dit aantal lijkt nog te zijn gestegen in 2017. Het OCMW van Sint-Niklaas keerde ook 485 keer aanvullende steun uit, een sterke stijging tegenover 2015 waar in 305 dossiers een aanvullende steun werd toegekend. Het OCMW ziet ook een stijgend aantal personen die hun huur-, water- en energiefacturen niet meer kunnen betalen.*

Ook private sociale organisaties in Sint-Niklaas zien de armoede stijgen. Het grote aantal en de spectaculaire stijging van het aantal mensen dat beroep doet op voedselbedeling in Sint-Niklaas is in deze erg relevant:

- *In De Springplank (de sociale kruidenier van Welzijnsschakels) deden 1800 mensen in 2017 beroep op voedselondersteuning.*
- *Op de voedselhulp via de VLOS-kruidenier deden 552 mensen zonder wettig verblijf beroep.*
- *Samengeteld deden 2353 mensen in Sint-Niklaas een beroep op voedselbedeling in 2017. In beide organisaties ziet men het aantal mensen die beroep doen op voedselondersteuning stijgen.*

1 Cijfers EU-SILC enquête 2016

2 Cijfers Belgische Federatie van Voedselbanken

3 Cijfers Sociale Planning Provincie Oost-Vlaanderen

Armoede is echter niet enkel een kwestie van inkomen. Armoede is vooral een verstrikkend web van sociale uitsluitingen op verschillende levensdomeinen die sterk met elkaar verweven zijn, zoals onderwijs, werk, vrijetijdsbesteding, huisvesting, gezondheid,...

Armoedebestrijding moet dan ook gericht zijn op al deze levensdomeinen, zodat iedereen ten volle kan genieten van alle sociale grondrechten.

Op Europees, federaal en Vlaams niveau worden plannen armoedebestrijding opgemaakt, met concrete vooropgestelde resultaten en bijhorende indicatoren.

Ook de lokale besturen en OCMW's kunnen en moeten hierin hun rol opnemen en van een krachtig armoedebeleid een topprioriteit maken.

Door de afschaffing van sectorgebonden Vlaamse subsidies⁴ voor lokaal beleid komen de middelen voor bepaalde beleidsdomeinen in het gedrang. Het is daarom belangrijk dat er budget vrijgemaakt wordt om lokaal sociaal beleid uit te voeren en te organiseren. Ook bij de integratie van gemeente en OCMW is het belangrijk dat de huidige kerntaken van het sociale beleid gegarandeerd blijven door als lokaal bestuur een maximale toegang tot de sociale grondrechten voor iedereen te verzekeren. Naast inhoud is voldoende budget een noodzakelijke randvoorwaarde om deze kerntaken uit te voeren.

Daarom pleiten we opnieuw, net zoals tijdens de vorige bestuursperiode, voor de opmaak van een lokaal gedragen armoedeplan.

ONZE OVERKOEPELENDE VOORSTELLEN

1. Er wordt voor de stad Sint-Niklaas, in het begin van de nieuwe bestuursperiode, opnieuw een **armoedeplan** opgesteld, met concrete en becijferde voorstellen waarvoor een duidelijk tijdspad wordt uitgetekend. Dit plan staat niet op zichzelf maar overkoepelt alle bevoegdheden (OCMW, Stad, ...) en alle thema's (wonen, onderwijs, mensen zonder wettig verblijf,...).
2. De Stad en het OCMW maken ook een **armoedebaarometer** op, waardoor de toestand van armoede over verschillende levensdomeinen in kaart wordt gebracht en gemonitord kan worden.
3. **Maatschappelijk kwetsbare groepen, armoedeverenigingen en middenveldorganisaties** worden opnieuw uitvoerig **betrokken** bij de planning, uitvoering en evaluatie van dit armoedeplan en de armoedebaarometer. De stad blijft daarom investeren in het **armoedeforum**, een overlegstructuur tussen Stad- en OCMW-diensten en de stuurgroep van Polsslag, en in de **dialogmomenten rond het armoedeplan** waarbij de 'toetsgroep' van Polsslag (bestaande uit mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie) en de Stad- en OCMW-diensten met elkaar in dialoog gaan.

In deze prioriteitennota vind je verder nog 27 beleidsvoorstellen rond 8 grondrechten. Wat ons betreft, maken deze voorstellen integraal deel uit van het lokaal gedragen armoedeplan voor de volgende beleidsperiode van de stad Sint-Niklaas.

⁴ Cultuur, sport, jeugd, integratie, strijd tegen kinderarmoede, flankerend onderwijsbeleid, ontwikkelingsamenwerking.

1. Recht op wonen en energie

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

Iedereen heeft het recht om menswaardig te wonen. Toch blijkt dat velen het hoe langer hoe moeilijker krijgen om dit recht op wonen volwaardig in te lossen. De kosten die naar huisvesting gaan, stijgen jaar na jaar. Mensen in armoede hebben het dan ook erg moeilijk op dit domein. Door onvoldoende aanbod in de sociale huisvesting zijn velen aangewezen tot een zoektocht op de private huurmarkt. Het risico om terecht te komen in een dure woning of een woning van mindere kwaliteit is zeer groot. De negatieve gevolgen van zulke woningen voor de gezondheid, de onderwijsprestaties van de kinderen, financiën,... zijn vaak niet te overzien. Betaalbare en toch kwaliteitsvolle woonentiteiten vinden, is een onhaalbare kaart voor velen. Betaalbaar betekent dat maximum 1/3e van het inkomen aan woonlasten (huur, water, energie,...) wordt besteed.

Nochtans is kwaliteitsvol en betaalbaar wonen een basisvoorwaarde om aan het algemeen welzijn van kwetsbare mensen te werken. Uithuiszettingen en thuisloosheid loeren anders al snel om de hoek.

Enkele relevante vaststellingen en cijfers voor Sint-Niklaas tonen aan dat er een acute woonnood is voor heel wat kwetsbare gezinnen in Sint-Niklaas:

- *Tegen het einde van 2016 was de sociale huurmarkt in Sint-Niklaas goed voor 1817 sociale huurwoningen (VMSW, 2017), een stijging van 9,6% ten opzichte van 2012.*
- *Volgens de Sint-Niklase Maatschappij voor Huisvesting bedraagt de wachttijd voor een appartement met 1 slaapkamer 64 maanden, voor een appartement met 2 slaapkamers 53 maanden en een appartement met 3 slaapkamers 60 maanden. Aangezien kandidaat-huurders tot meer dan 5 jaar moeten wachten op een sociale woning, is het duidelijk dat er een tekort is in het sociale aanbod. De vraag naar sociale woningen blijft groot.*
- *In 2016 waren er 691 nieuwe of heropende inschrijvingen, wat een stijging is ten opzichte van 2015 (609) en 2014 (545).*
- *Het totaal aantal kandidaat-huurders stijgt jaar na jaar en bedroeg in 2016 3.131 dossiers. Dat betekent bijna een verdubbeling ten opzichte van 2010 (1.723 dossiers kandidaat-huurders).*
- *Het aanbod van sociale woningen in Sint-Niklaas bevindt zich voornamelijk in de deelgemeenten.*
- *In vergelijking met andere centrumsteden hinkt Sint-Niklaas achterop op het vlak van het aanbod van sociale woningen. Ook in vergelijking met het arrondissement en Oost-Vlaanderen zit Sint-Niklaas onder het gemiddelde.*

Niet alleen het betaalbaar wonen staat onder druk, ook meer en meer mensen kunnen hun energie- en waterkosten niet meer betalen. De distributienetbeheerder kan energiegebruikers nog steeds volledig afsluiten van aardgas of elektriciteit. Ook een watermaatschappij kan de kraan volledig toedraaien. In een aantal wettelijk bepaalde situaties - bv. onveiligheid, fraude, problematische verhuis en leegstand of gevaar voor de volksgezondheid – beslissen ze zelf over de afsluiting. In andere gevallen is een advies van de Lokale Adviescommissie (LAC) vereist. Vooraleer de LAC beslist, dient het OCMW een sociaal onderzoek te doen om de sociale en financiële situatie samen met de betrokkene in te schatten. De LAC-werking is dé lokale spil in de strijd tegen energie- en waterarmoede.

- *In 2016 werden in Vlaanderen na een LAC-advies 1184 huishoudens afgesloten van elektriciteit en 1567 van aardgas.⁶*
- *2179 huishoudens werden van water afgesloten na een LAC-beslissing.⁷*

Polsslag vindt volledige afsluitingen menonwaardig. Het creëert leefsituaties waarbij je terugvalt op overlevingsstrategieën om te voorzien in je dagelijkse levensbehoeften. Het werkt sociaal isolement in de hand en ontnemt je net de kracht om de situatie te veranderen. Volledige afsluiting gaat volledig voorbij aan het (grondwettelijk) recht op nutsvoorzieningen dat we nastreven.

Ook in Sint-Niklaas zien we een duidelijke stijging van het aantal dossiers behandeld door de lokale adviescommissie en het aantal afsluitingen. Enkele relevante cijfers:

- *In 2016 werden er 482 dossiers rond elektriciteit en/of gas op het LAC besproken.*
- *Ten opzichte van 2013 kwam het OCMW in 2016 in 5 keer meer dossiers tussen om de energiefactuur te betalen.*
- *In 2016 werden 24 gezinnen na advies van het LAC en 80 gezinnen zonder advies van het LAC afgesloten van elektriciteit. Dat zijn in totaal 104 gezinnen die in 2016 werden afgesloten van elektriciteit. Dat is een verdubbeling van het aantal gezinnen dat in 2011 werden afgesloten (50 gezinnen).⁸*
- *In 2016 werden er 103 dossiers rond water op het LAC besproken. Pas sinds de overschakeling van het stedelijke waterbedrijf naar De Watergroep worden er ook gezinnen van water afgesloten in Sint-Niklaas. Daarvoor werd in het centrum Sint-Niklaas niemand van water afgesloten. In 2017 werden 33 gezinnen afgesloten van water nadat er een beslissing werd genomen tijdens de LAC-zittingen⁹.*

6 VREG, Sociaal rapport 2016.

7 VMM, Statistieken toepassing Algemeen Waterverkoopreglement 2016.

8 VREG

9 De Watergroep

ONZE VOORSTELLEN

4. De stad Sint-Niklaas **moedigt investeringen in renovaties aan** met specifieke aandacht voor **mensen met een laag inkomen**. De ervaringen van het renovatieproject van de Elisabethwijk worden uitgerold in heel Sint-Niklaas.

5. De stad Sint-Niklaas engageert zich om het aantal **sociale woningen** op haar grondgebied te **verhogen**, rekening houdende met de concrete noden en een weloverwogen ruimtelijke inbedding (bv. wat betreft bereikbaarheid, nabijheid van diensten,...).

6. De Stad formuleert ambitieuze doelstellingen op het vlak van **innovatieve, kleinschalige en/of collectieve woonvormen voor maatschappelijk kwetsbare groepen**. Projecten 'Wonen op Maat' worden door de stad gefaciliteerd door het voorzien van experimenteeruimte, financiële middelen, personeelstijd of gemeentelijk/sociaal patrimonium.

7. De stad blijft zich inzetten om **discriminatie op de private huurmarkt aan te pakken**, zowel via controle en sanctionering als via vorming en sensibilisering. Praktijktesten vormen hierin een effectief instrument.

8. De woonwinkel zet nog meer in op **woonbegeleiding van kwetsbare groepen** (zeker bij mensen van wie de woning ongeschikt of onbewoonbaar wordt verklaard of wie uithuis gezet dreigt te worden) en op **begeleiding bij vragen rond nutsvoorzieningen en water**.

9. De Stad en het OCMW nemen het voortouw in de **strijd tegen energie- en waterarmoede**. Ze voorkomen dat mensen worden afgesloten van gas, elektriciteit en/of water. De LAC-werking wordt nog verbeterd waardoor er extra aandacht gaat naar preventie, begeleiding op maat en nazorg.

10. Het OCMW werkt **alternatieven uit voor de OCMW-waarborg** zodat verhuurders niet kunnen achterhalen dat de waarborg een OCMW-herkomst heeft.

CONCREET

4. De stad Sint-Niklaas moedigt investeringen in renovaties aan met specifieke aandacht voor mensen met een laag inkomen. De ervaringen van het renovatieproject van de Elisabethwijk worden uitgerold in heel Sint-Niklaas.

Ze doet dit door:

- De Stad ontwikkelt een **lokale renovatiepremie** voor mensen met een laag inkomen. De premie focust zich op kleine renovatiewerken in de woning.
- De Stad zette recent een renovatiebegeleider in om eigenaars te ondersteunen bij het uitvoeren van renovatiewerken. We vragen dat deze **renovatiebegeleider bijzondere aandacht besteedt aan het bereiken van eigenaars met een laag inkomen**.
- De Stad sloot zich recent aan bij een proefproject van Eandis om collectieve renovaties op te zetten. Na deze proefperiode willen we dat de stad zich verder inzet om **collectieve renovaties** op te zetten, met aandacht voor eigenaars met een laag inkomen.
- Een drempel voor eigenaars met een beperkt budget is de **voorfinanciering van de renovatiewerken**. Het proefproject van Eandis wil hier via een rollend fonds een oplossing voor bieden. Na het proefproject willen we dat deze voorfinanciering structureel ingevoerd wordt in Sint-Niklaas.
- De Stad verbindt **extra voorwaarden aan** de toekenning van de stedelijke **'premie duurzaam renoveren'** aan verhuurders zodat de zittende huurder nog beter beschermd is en de premie voor de gewenste werken wordt ingezet. Als voorwaarde stelt de Stad dat de huurwoning na de werken moet voldoen aan de minimale kwaliteitseisen van de Vlaamse wooncode. Een weigering tot medewerking aan een kwaliteitsonderzoek doet de premie vervallen.

5. De stad Sint-Niklaas engageert zich om het aantal sociale woningen op haar grondgebied te verhogen, rekening houdende met de concrete noden en een weloverwogen ruimtelijke inbedding (bv. wat betreft bereikbaarheid, nabijheid van diensten,...).

Om nog extra sociale woningen te kunnen realiseren kan de Stad gebiedsspecifieke voorschriften gericht op een sociaal woonaanbod opnemen in haar ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's), zowel t.a.v. (semi)publieke rechtspersonen als ten aanzien van private eigenaars of ontwikkelaars (onder bepaalde voorwaarden). Hierdoor kunnen privé-ontwikkelaars verplicht worden om sociale woningen in te plannen in hun projecten. De Stad motiveert de huisvestingsmaatschappij verder ook om meer sociale woningen te bouwen in het centrum en om haar patrimonium energiezuiniger en duurzamer te maken.

6. De Stad formuleert ambitieuze doelstellingen op het vlak van innovatieve, kleinschalige en/of collectieve woonvormen voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Projecten 'Wonen op Maat' worden door de stad gefaciliteerd door het voorzien van experimenteeruimte, financiële middelen, personeelstijd of gemeentelijk/sociaal patrimonium.

'Wonen op Maat' projecten zijn projecten die innovatieve, kleinschalige en/of collectieve woonvormen op maat van kwetsbare doelgroepen realiseren. Dit maatwerk impliceert een verregaande participatie van de (toekomstige) bewonersgroep in de planning, ontwikkeling en het beheer van de woonvorm. Deze projecten zetten ook heel bewust in op het creëren van solidariteit tussen de bewoners i.f.v. wederzijdse versterking en gemeenschapsvorming. 'Wonen op Maat' heeft daarnaast als doelstelling om via de verbetering van de woonsituatie een hefboom te creëren om ook op andere levensdomeinen een sociale stijging te verwezenlijken. In Sint-Niklaas is er reeds een 'wonen op maat' project opgezet door drie organisaties: CAW, VOS (Straathoekwerk) en VLOS. CAW Waasland huurt het huis, VLOS zorgt voor de aanpassing van het gebouw, meubilair, inrichting, herstellingen en nodige klussen. VOS staat in voor de woonbegeleiding. Het gaat over drie solidaire woningen, waar een 5-tal personen bij elkaar wonen aan een betaalbare prijs. Samen huisvesten de woningen 14 personen. Per woning is er een mix van Belgen en vluchtelingen aanwezig, die zich in een kwetsbare situatie bevinden.

Dit is een mooi voorbeeld dat de Stad kan inspireren om nog meer gelijkaardige projecten op poten te zetten. De Stad zou bijvoorbeeld op gemeenschappelijke (publieke) gronden via een vorm van gebruiksrecht betaalbare huisvesting kunnen ontwikkelen. De principes van de Community Land Trust (CLT) kunnen hier inspiratie bieden. De stad kan bovendien ook een ondersteunende en stimulerende rol spelen voor vernieuwende projecten van de sociale huisvestingsmaatschappij binnen de gemeente.

7. De Stad blijft zich inzetten om discriminatie op de private huurmarkt aan te pakken, zowel via controle en sanctionering als via vorming en sensibilisering. Praktijktesten vormen hierin een effectief instrument.

De Stad blijft zich inzetten om discriminatie op de private huurmarkt aan te pakken.

Ze voert enerzijds sensibiliserende acties uit gericht op kandidaat-huurders om hen te wijzen op hun rechten. De Stad licht huurders in over wanneer ze kunnen spreken over discriminatie en welke gegevens (bv. loonfiches, uittreksels spaarrekening,...) immokantoren en verhuurders volgens de wet op de privacy wel en niet mogen vragen van kandidaat-huurders.

Anderzijds voert ze via controle en sanctionering en via vorming en sensibilisering ook bij private verhuurders en immokantoren de strijd op tegen discriminatie. Daarbij spoort Sint-Niklaas ook actief discriminatie op de private huurmarkt op door praktijktesten uit te voeren, zoals nu reeds in Gent een heel effectief instrument blijkt te zijn. Recent onderzoek door de Universiteit van Gent toont aan dat de structurele praktijktesten die de stad Gent uitvoeren, de discriminatie op de private huurmarkt doet dalen wanneer vastgoedmakelaars weten dat er praktijktesten worden georganiseerd.

8. De woonwinkel zet nog meer in op woonbegeleiding van kwetsbare groepen (zeker bij mensen van wie de woning ongeschikt of onbewoonbaar wordt verklaard of wie uithuis gezet dreigt te worden) en op begeleiding bij vragen rond nutsvoorzieningen en water.

De krapte op de huurmarkt, de hoge huurprijzen en de ingewikkelde huurwet maken dat heel wat kwetsbare groepen nood hebben aan begeleiding en ondersteuning bij al hun woonvragen. De Sint-Niklazenaars kunnen hiervoor terecht in de woonwinkel. We denken dat de woonbegeleiding van de woonwinkel nog verder kan uitgebouwd worden als het gaat om het begeleiden van huurders van wie de woning ongeschikt of onbewoonbaar werd verklaard of wie uithuis gezet dreigt te worden. Daarbij vinden we het belangrijk dat de woonwinkel ook huisbezoeken brengt en meegaat met kwetsbare mensen naar andere diensten.

Ook kan de woonwinkel zich nog verder profileren als woon- én energiewinkel waar iedereen terecht kan voor ondersteuning rond energie en water.

We blijven het ook belangrijk vinden dat de woonwinkel (in samenwerking met de Huurdersbond en andere partners) op regelmatige basis vormingsmomenten aanbiedt aan huurders en verhuurders om hen in te lichten over de meest essentiële rechten en plichten van huurders en verhuurders, bijvoorbeeld bij de inwerkingtreding van het nieuwe huurdecreet en alle wijzigingen die dit met zich meebrengt.

9. De Stad en het OCMW nemen het voortouw in de strijd tegen energie- en waterarmoede. Ze voorkomen dat mensen worden afgesloten van gas, elektriciteit en/of water. De LAC-werking wordt nog verbeterd waardoor er extra aandacht gaat naar preventie, begeleiding op maat en nazorg.

We vragen dat het OCMW uitzoekt welke instrumenten ze (beter) kunnen uitbouwen om burgers te ondersteunen zodat afsluiting van nutsvoorzieningen en water wordt voorkomen. We denken hierbij zowel aan het optimaliseren van de LAC-werking als aan het inzetten of (sterker) uitbouwen van preventieve en curatieve instrumenten.

Een mogelijkheid is dat het OCMW voor de werking van de LAC een draaiboek maakt zodat visie, taakverdeling, personeelsinzet en financiële middelen duidelijk zijn. Heel veel inspiratie vind je in de 'Inspiratienota goede praktijk LAC-werking' (zie website VMM)¹⁰. In dit draaiboek gaat extra aandacht naar preventie, begeleiding op maat en nazorg. Daarnaast kan er bijvoorbeeld ook meer ingezet worden op het bekendmaken en promoten van de waterscan. De waterscan is een instrument om gezinnen bewust te maken van hun waterverbruik. Ze krijgen tips om te besparen op hun waterverbruik en zo ook op hun factuur. De waterscan is gratis voor beschermde afnemers en voor niet-beschermde afnemers met een hoog verbruik (150% van het gemiddelde) die worden doorverwezen door het OCMW of CAW.

10. Het OCMW werkt alternatieven uit voor de OCMW-waarborg zodat verhuurders niet kunnen achterhalen dat de waarborg een OCMW-herkomst heeft.

Heel wat verhuurders hebben vooroordelen ten aanzien van huurders die steun krijgen van het OCMW. Wanneer ze merken dat de huurder een waarborg van het OCMW kreeg, dan beïnvloedt dat vaak de relatie tussen de verhuurder en huurder. Dit zou vermeden kunnen worden wanneer de verhuurder niet kan achterhalen dat de waarborg door het OCMW werd gestort. Een mogelijkheid is om de OCMW-waarborg op de privé-rekening van de huurder te storten, waarna deze het zelf doorstort naar de verhuurder.

¹⁰ <https://www.vmm.be/water/waterfactuur/lac-water>

2. Recht op onderwijs

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

Een kwaliteitsvol onderwijssysteem moet alle kinderen de mogelijkheden bieden om zich maximaal te ontwikkelen op basis van eigen talenten en interesses. Helaas toont onderzoek aan dat de slaagkansen van de leerlingen vooral bepaald worden door hun sociale afkomst. Naast deze socio-economische positie van gezinnen worden ongelijke kansen in het onderwijs ook veroorzaakt door taalachterstand en de kloof tussen de thuiscultuur en de schoolcultuur. Het onderwijs, zoals het vandaag georganiseerd is, bevestigt en versterkt zelfs de sociale ongelijkheid waarmee kinderen de school binnenstappen. Volgens de OESO scoort België bovendien bijzonder slecht als het gaat om onderwijskansen voor mensen met een andere etnische achtergrond.

Wil een samenleving ervoor zorgen dat kinderen met een lagere socio-economische afkomst evenveel kans maken om het diploma van hun voorkeur te behalen, dan moet deze complexe problematiek integraal worden aangepakt.

Voor wat de situatie in Sint-Niklaas betreft, lijken volgende cijfers ons relevant:

- *Op 1 februari 2017 waren er in de Sint-Niklase basisscholen gemiddeld bijna 50% indicator-leerlingen aanwezig. Dat is een stijging van bijna 10% ten opzichte van 2011. Dat betekent dat 1 op 2 leerlingen aan één van de volgende vijf indicatoren voldoet: het gezin behoort tot de trekkende bevolking, de moeder is laaggeschoold, de thuistaal is niet-Nederlands, de ouders ontvangen een schooltoelage of de leerling leeft tijdelijk of permanent buiten het eigen gezinsverband.*
- *Het aantal indicator-leerlingen in Sint-Niklaas zit geconcentreerd in een aantal centrumscholen. De school met de meeste indicator-leerlingen heeft een percentage van 91% (dat is ook met 10% gestegen ten opzichte van 2011), de school met de minste heeft een percentage van 13,50%. Onderzoek toont aan dat vooral de meest kwetsbare leerlingen baat hebben bij meer sociale mix.*
- *Ook in het secundair onderwijs zien we een stijging van het aantal indicator-leerlingen. In het gewoon secundair onderwijs zijn er gemiddeld 43% indicator-leerlingen, in het deeltijds secundair onderwijs is dat zelfs 80%. Ook hier zien we een groot verschil tussen secundaire scholen waar het aantal indicator-leerlingen varieert tussen de 80% en 9%.*

ONZE VOORSTELLEN

11. De Stad zet een **brugfiguur of onderwijsopbouwwerker** in voor het secundair onderwijs. Op die manier komt er meer begeleiding voor jongeren die niet meer naar school willen gaan en wordt er meer ingezet op communicatie tussen ouders en scholen.

12. De stad Sint-Niklaas zet via de werkgroep 'Kansen voor Kinderen' en de werkgroep 'Kansen voor Jongeren' verder in op een **goede samenwerking tussen gezin en school**. De werkgroep verhoogt de betrokkenheid van gezinnen en ondersteunt leerkrachten om iedereen dezelfde kansen te geven. De **werkgroep 'Kansen voor Jongeren' wordt verder uitgebouwd** zodat ze nog meer slagkracht krijgt en gelijke kansen voor jongeren in het onderwijs kan bewerkstelligen.

13. De stad Sint-Niklaas **maakt verder een analyse rond gelijke onderwijskansen op school**. Ze bekijkt samen met ouders welke problemen er zich rond gelijke kansen in het onderwijs voordoen. De stad werkt samen met **kwetsbare ouders** om hen **als ervaringsdeskundigen** hun ervaringen met leerkrachten en directie op scholen te laten delen.

14. De Stad stimuleert netoverschrijdend het invoeren van een **maximumfactuur voor de eerste graad van het secundair onderwijs** en voorziet flankerende maatregelen voor secundaire scholen.

15. De Stad blijft zowel **basis- als secundaire scholen motiveren en controleren** op het toepassen van het **kortingssysteem** dat nu van de toepassing is op de schoolfactuur van kinderen en jongeren **met een de kansenpas**.

16. De Stad stimuleert scholen om een **vrijtijdsaanbod voor kinderen op de school** uit te bouwen **na de schooluren** (uitbouw van een 'brede school').

CONCREET

11. De Stad zet een brugfiguur of onderwijsopbouwwerker in voor het secundair onderwijs. Op die manier komt er meer begeleiding voor jongeren die niet meer naar school willen gaan en wordt er meer ingezet op communicatie tussen ouders en scholen.

Brugfiguren of onderwijsopbouwwerkers versterken het contact tussen ouders en het schoolteam. Kinderen krijgen immers betere leer- en ontwikkelingskansen als ouders nauwer betrokken worden bij de schoolwerking. Scholen kunnen daarom het best actief inzetten op ouderbetrokkenheid. Hoewel er geen eenduidige definitie bestaat van wat ouderbetrokkenheid inhoudt, blijkt uit de praktijk dat ouderbetrokkenheid zich op drie verschillende niveaus afspeelt: ouders op school, ouders thuis en de communicatie tussen ouders en school. De brugfiguren nemen binnen en rond de school taken op die betrekking hebben op de ouders, het schoolteam, de leerlingen en de buurt. In de basisscholen in Sint-Niklaas zijn er meerdere brugfiguren aan het werk. Ze vormen de brug tussen ouders en scholen en gaan aan de slag met een schoolteam over hoe ze ouderbetrokkenheid kunnen vergroten. In secundaire scholen merken we dat er op het vlak van ouderbetrokkenheid nog veel werk is. Zeker als het gaat over het betrekken van kwetsbare ouders.

Een brugfiguur of onderwijsopbouwwerker kan zorgen voor:

- Het vergroten van kennis bij zowel ouders, met betrekking tot het schoolgebeuren en alles wat erbij komt kijken, als bij de leerkrachten, met betrekking tot de leefwereld van jongeren uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen.
- De brug maken tussen leerkrachten, teams en gezinnen.
- Het bespreekbaar maken van drempels of moeilijkheden, zowel langs de kant van de gezinnen als langs de kant van de scholen.
- Het gesprek aangaan met jongeren die nu niet meer naar school gaan of dreigen uit te vallen. Dit als extra ondersteuning van het zorgteam binnen een school.

12. De stad Sint-Niklaas zet via de werkgroep 'Kansen voor Kinderen' en de werkgroep 'Kansen voor Jongeren' verder in op een goede samenwerking tussen gezin en school. De werkgroep verhoogt de betrokkenheid van gezinnen en ondersteunt leerkrachten om iedereen dezelfde kansen te geven. De werkgroep 'Kansen voor Jongeren' wordt verder uitgebouwd zodat ze nog meer slagkracht krijgt en gelijke kansen voor jongeren in het onderwijs kan bewerkstelligen.

Een onderwijsopbouwwerker kan er mee voor zorgen dat scholen meer betrokken worden in de werkgroep 'Kansen voor Jongeren'. In de eerste plaats moet aan de secundaire scholen zelf gevraagd worden welke knelpunten zij ervaren. Als de scholen zien/voelen dat ze voordeel kunnen halen uit een deelname aan deze werkgroep zullen ze meer betrokken zijn en zelf ook willen mee nadenken en problemen aanpakken. Er zijn ongetwijfeld voldoende thema's waar een actie voor opgesteld kan worden.

13. De stad Sint-Niklaas maakt verder een analyse rond gelijke onderwijskansen op school. Ze bekijkt samen met ouders welke problemen er zich rond gelijke kansen in het onderwijs voordoen. De Stad zet extra in op de ervaringsdeskundigheid van kwetsbare ouders binnen de werkgroepen 'Kansen voor kinderen' en 'Kansen voor jongeren'.

Gelijke onderwijskansen (GOK) zijn erg complex. Daarom is het opportuun dat de stad verder werkt om een omgevingsanalyse te maken van de GOK-situatie op haar grondgebied. Dat is belangrijk want de leerlingen van vandaag zijn haar werknemers van morgen. Zo'n analyse moet een beeld geven van heel het traject dat maatschappelijk kwetsbare leerlingen afleggen: van jonge nog niet schoolgaande kinderen, van de kleuterschool tot het secundair onderwijs en van de doorstroming naar het hoger onderwijs.

De resultaten van het onderzoek kunnen sensibiliseren, maar zullen ook aangeven dat de determinerende factoren van gelijke onderwijskansen zich ook buiten het onderwijs bevinden.

Op basis van deze resultaten kan er dan verder gewerkt worden in de werkgroepen 'Kansen voor Kinderen' en 'Kansen voor Jongeren'. Uiteraard moet er zowel voor de analyse als voor de implementatie van de oplossingen de nodige middelen vrijgemaakt worden.

We vinden het heel belangrijk dat kwetsbare ouders betrokken worden binnen de werkgroepen en pleiten er ook voor dat deze ouders via een aantal overlegmomenten hun ervaringen kunnen delen met leerkrachten en directie op scholen.

14. De Stad stimuleert netoverschrijdend het invoeren van een maximumfactuur voor de eerste graad van het secundair onderwijs en voorziet flankerende maatregelen voor secundaire scholen.

Volgens de vzw SOS Schulden op School schakelen een derde van de scholen incassobureaus in om schulden bij ouders te innen. Om dit te vermijden pleiten we er voor dat secundaire scholen een maximumfactuur invoeren, waarbij afhankelijk van de richting het bedrag bepaald kan worden. In de scholen van het Antwerpse provinciale net hebben ze dit reeds ingevoerd. Voor de meeste richtingen schommelt het bedrag daar rond de 300 euro (met enkele uitschieters boven de 400 euro, zoals in enkele specialisatiejaren of de richting toerisme).

Scholen merken zelf de voordelen van deze maximumfactuur doordat hun rekeningen sneller en vaker betaald worden, waardoor de administratiekosten lager zijn. Hierdoor komen er meer middelen en uren vrij voor bijvoorbeeld zorg binnen de school.

De Stad kan de maximumfactuur niet opleggen aan scholen, maar kan hen wel aanmoedigen en randvoorwaarden creëren, om zo mee het verschil te maken voor vele jongeren en hun gezinnen voor wie de schoolkosten te hoog zijn.

15. De Stad blijft zowel basis- als secundaire scholen motiveren en controleren op het toepassen van het kortingssysteem dat nu van toepassing is op de schoolfactuur van kinderen en jongeren met een de kansenas.

Het kansenasstelsel is een stelsel waarbij gezinnen die hierover beschikken korting krijgen op school. In de basisscholen krijgen de gezinnen korting op de factuur voor middagtoezicht, studie en voor- en naschoolse opvang. In de secundaire scholen krijgen de gezinnen 5% kansenasreductie op elke schoolfactuur (dit wordt opgevangen door de school zelf.).

Daarnaast betaalt de Stad voor elk schoolgaand kind/jongere 80% (met een max. bedrag) van de extra-murosactiviteiten die ze per graad doen met de school, indien ze recht hebben op aanvullende steun van het OCMW. De andere 20% is te betalen door de gezinnen.

Het blijft belangrijk dat de Stad zowel de basis- als de secundaire scholen sensibiliseert met betrekking tot het laag houden van schoolfacturen en de tegemoetkoming via het kansenasstelsel zoals het nu is opgesteld, aangezien uit de praktijk blijkt dat ouders vaak nog zelf de korting moeten aanvragen.

16. De Stad stimuleert scholen om een vrijetijdsaanbod voor kinderen op de school uit te bouwen na de schooluren (uitbouw van een 'brede school').

Een 'Brede School' is een samenwerkingsverband tussen verschillende sectoren, waaronder één of meerdere scholen, maar ook bijvoorbeeld de buitenschoolse opvang, sportclubs, muziekschool,..., om samen een brede leer- en leefomgeving op school uit te bouwen, zowel tijdens de uren als in de vrije tijd. Op die manier hebben alle kinderen en jongeren de mogelijkheid om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten en krijgen ze zo maximale ontwikkelingskansen.

Nu heeft de stad Sint-Niklaas al een subsidiebeleid 'Brede School' waardoor de scholen financieel worden aangemoedigd om een brede school uit te bouwen. We denken dat de Stad ook nog extra stappen kan zetten om scholen te informeren, te sensibiliseren en aan te moedigen om een brede school te worden. De Stad kan een moderator zijn tussen verschillende instellingen en partners waarbij ze mee zoekt naar mogelijkheden en een aanbod doet met betrekking tot ondersteuning van deze brede scholen.

3. Recht op maatschappelijke dienstverlening

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

In onze grondwet staat ingeschreven dat elke persoon het recht heeft op maatschappelijke dienstverlening zodat iedereen de mogelijkheid heeft een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid.

Onderzoek toont aan dat heel wat rechthebbenden niet de maatschappelijke dienstverlening krijgen waarop ze recht hebben. Ze bevinden zich bijgevolg in een situatie van onderbescherming. Dit betekent dat ze recht hebben op maatschappelijke dienstverlening, maar dat ze die vanwege informatieve, administratieve, situationele, gevoelsmatige,... redenen niet ontvangen. Eénpersoonshuishoudens, personen die op het platteland wonen, zelfstandigen en lager opgeleiden lopen een hoger risico op onderbescherming.

Door de grote aantal hulpvragen bij het OCMW, merken we dat heel wat diensten terugvallen op hun basistaken. Deze evolutie zet het recht op maatschappelijke dienstverlening verder onder druk.

ONZE VOORSTELLEN

17. Het OCMW voorziet **meer middelen, begeleiding en ondersteuning voor haar maatschappelijk werkers** zodat er nog meer tijd kan vrijgemaakt worden voor een kwalitatieve dienstverlening waarbij de rechthebbenden op hulp- en dienstverlening kunnen rekenen op een **persoonlijke benadering** - waarbij er ook aandacht is voor sociaal-emotionele ondersteuning - **sociale activering, een volledig rechtenonderzoek en nazorg**. De ervaringen uit het project 'geïntegreerd breed onthaal' worden gebruikt om dit verder uit te bouwen.

18. Het OCMW en de Stad voorzien naar analogie van de bonnen voor den Azalee ook **bonnen voor De Variant** waardoor mensen die in een **acute noodsituatie** zitten gratis (of aan verlaagd tarief) een warme maaltijd kunnen krijgen. Er wordt verder onderzocht hoe mensen die in een acute noodsituatie zitten nog meer kunnen geholpen worden.

19. De stad Sint-Niklaas **ondersteunt verder de organisaties van Polsslag** waar kwetsbare groepen op een informele wijze kunnen samenkomen voor hulpverlening, ontmoeting, vrije tijd, vorming, ondersteuning en een toeleiding naar het bestaande dienstverleningsaanbod.

17. Het OCMW voorziet meer middelen, begeleiding en ondersteuning voor haar maatschappelijk werkers zodat er nog meer tijd kan vrijgemaakt worden voor een kwalitatieve dienstverlening waarbij de rechthebbenden op hulp- en dienstverlening kunnen rekenen op een persoonlijke benadering - waarbij er ook aandacht is voor sociaal-emotionele ondersteuning - sociale activering, een volledig rechtenonderzoek en nazorg. De ervaringen uit het project 'geïntegreerd breed onthaal' worden gebruikt om dit verder uit te bouwen.

Het aantal hulpvragen bij het OCMW stijgt jaar na jaar. We beseffen dat door het hoge aantal vragen rond financiële hulpverlening het moeilijk is om ook voldoende aandacht te schenken aan sociaal-emotionele ondersteuning, sociale activering, een volledig rechtenonderzoek en nazorg. Toch pleiten we ervoor dat het OCMW blijft investeren om ook hier voldoende aandacht aan te besteden.

De stad Sint-Niklaas nam de voorbije jaren samen met verschillende actoren (waaronder het OCMW, CAW, de ziekenfondsen,...) deel aan het pilootproject 'Geïntegreerd breed onthaal' met als doel om een bredere en herkenbaardere toegang tot hulp te realiseren en meer in te zetten op de strijd tegen onderbescherming. Wanneer de drempel tot hulpverlening verlaagt, kunnen mensen in armoede sneller en gericht hun rechten realiseren. Tijdens dit project werden de uitgangspunten van een 'geïntegreerd breed onthaal' aan een praktijktoets in Sint-Niklaas onderworpen. De opgedane praktijkervaring in Sint-Niklaas en de goede praktijken die ook in de andere pilootprojecten in Vlaanderen naar boven zijn gekomen, moeten toelaten om dit geïntegreerd breed onthaal de volgende jaren verder uit te bouwen in Sint-Niklaas.

18. Het OCMW en de Stad voorzien naar analogie van de bonnen voor den Azalee ook bonnen voor De Variant waardoor mensen die in een acute noodsituatie zitten gratis (of aan verlaagd tarief) een warme maaltijd kunnen krijgen. Er wordt verder onderzocht hoe mensen die in een acute noodsituatie zitten nog meer kunnen geholpen worden.

Mensen die in een acute noodsituatie zitten (bv. plots dakloos worden, afgesloten worden van gas/elektriciteit/water,...) geven aan dat ze veel baat zouden hebben mochten ze tijdens hun noodsituatie gratis (of aan een goedkoop tarief) in De Variant terecht kunnen voor een warme maaltijd. Nu moeten mensen eerst een kanspas aanvragen vooraleer ze in De Variant een goedkope maaltijd kunnen krijgen. Ook de restaurantpas, voor mensen met een heel laag inkomen, biedt voor mensen in een acute noodsituatie geen oplossing indien ze op dat moment niet over een heel laag inkomen beschikken.

Verder kan ook de hulpverlening nog beter uitgewerkt en op elkaar afgestemd worden om mensen die in een acute noodsituatie zitten te helpen (bv. een lijst voorzien waarop deze mensen recht hebben en waar ze hiervoor terecht kunnen,...).

19. De stad Sint-Niklaas ondersteunt verder de organisaties van Polsslag waar kwetsbare groepen op een informele wijze kunnen samenkomen voor hulpverlening, ontmoeting, vrije tijd, vorming, ondersteuning en een toeleiding naar het bestaande dienstverleningsaanbod.

Een samenhangend geheel van laagdrempelige lokale initiatieven waar diverse maatschappelijk kwetsbare groepen aangesproken worden en er op informele wijze kunnen samenkomen in een ondersteunende omgeving (voor hulpverlening, vorming, ontmoeting, vrije tijd, belangenbehartiging) blijven nodig. We pleiten ervoor dat de organisaties die zich verenigd hebben in de koepel 'Polsslag' ook in de volgende legislatuur worden ondersteund zodat ze hun rol van laagdrempelige 'basisvoorziening' kunnen versterken. De organisaties die nood hebben aan ondersteuning zijn inloopcentrum Den Durpel, Welzijnsschakels Sint-Niklaas, Ontmoetingshuis Zigzag, VLOS, oudergroepen van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, Wijkgezondheidscentrum De Vlier en De Keerkring VZW.

4. Recht op cultuur, sport en vrije tijd

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

Deelnemen aan cultuur, jeugdwerk en sportactiviteiten is een recht voor iedereen. Iedereen moet de kans krijgen om zich vrij op het culturele en sportieve veld te bewegen. Helaas beschikt niet iedereen over deze vrijheid. Tal van belemmeringen staan immers in de weg. De financiële drempel is maar één van de vele drempels die kansengroepen hun toegang tot vrije tijd belemmeren. Daarnaast zijn er minder zichtbare belemmeringen. Hierbij gaat het niet alleen over de afwezigheid van een geschikt aanbod, maar ook over een gebrek aan ondersteuning en toeleiding naar cultuur, vrije tijd en sport, een gebrek aan vervoer of opvang, een beperkt sociaal netwerk, schaamtegevoel, geen aangepaste informatie, gebrek aan cultureel kapitaal,...

In Sint-Niklaas werden een aantal drempels al aangepakt: zo zorgt de kansentas er alvast voor dat de financiële drempel om deel te nemen aan cultuur, sport en vrijetijdsactiviteiten werd verlaagd. De kansentas geeft recht op korting in een ruim vrijetijdsaanbod in tal van openbare en private initiatieven: het zwembad, de academie, onderwijs, sociaal restaurant de Variant, de stadsschouwburg, sport- en vakantiecampen,...

In 2017 werden in Sint-Niklaas 4697 kansentassen uitgeschreven door de Stad en het OCMW. Dat is een stijging ten opzichte van 2011 waarin 3464 kansentassen werden uitgereikt.

Toch beschikt nog lang niet iedereen die recht heeft op een kansentas in Sint-Niklaas, er ook over. Iedereen die recht heeft op verhoogde tegemoetkoming, kan een kansentas krijgen.

In 2017 hadden 14 681 mensen recht op verhoogde tegemoetkoming in Sint-Niklaas.

ONS VOORSTEL

20. De stad blijft zich inzetten om het **bereik van de kansentas** bij kwetsbare groepen te **verhogen**. Ze werkt verder drempels weg om de meest kwetsbaren **naar de kansentas toe te leiden** en mensen met een kansentas **naar het vrijetijdsaanbod toe te leiden**.

CONCREET

Nog lang niet iedereen die recht heeft op een kansentas in Sint-Niklaas, beschikt er ook over. Daarom vragen we dat de Stad verder in kaart brengt welke drempels mensen ervaren om een kansentas aan te vragen en ook actie onderneemt om deze drempels weg te werken. Maar ook de toeleiding naar het vrijetijdsaanbod moet verder uitgebouwd worden, want niet iedereen die een kansentas heeft, maakt er ook gebruik van.

5. Recht op gezondheid

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

Mensen die in armoede leven, hebben vaker een slechte gezondheid. Door een slechte leef- en werkomgeving worden ze vaker ziek. Vanwege hun financiële zorgen is gezondheidszorg voor hen niet prioritair. Een dak boven je hoofd, een baan en eten op de plank gaan voor. De betaalbaarheid van de zorg blijft een knelpunt voor wie in armoede leeft. De gezondheidskosten souperen immers een grote hap uit het huishoudbudget op. Ongeveer 10% van de Belgische bevolking leeft in een gezin waar in de loop van het voorbije jaar gezondheidszorgen uitgesteld of geschrapt werden om financiële redenen. Bovendien zijn er nog vele andere drempels voor kwetsbare mensen: geen vervoer hebben, kosten van consultaties bij artsen, moeilijk taalgebruik, schaamtegevoel, niet kunnen rekenen op kinderopvang, angst voor slecht nieuws, lange wachtlijsten,... De cijfers spreken voor zich. Mannen met een lagere opleiding sterven gemiddeld 5 jaar vroeger dan mannen met een hogere opleiding. Laaggeschoolde vrouwen sterven gemiddeld 3 jaar vroeger. Mensen met een laag opleidingsniveau, die sowieso al minder lang leven, verkeren gemiddeld ook nog eens 15 jaar in minder goede gezondheid dan mensen met een hoog opleidingsniveau. Ook de geestelijke gezondheid verschilt sterk. Mensen in armoede voelen zich minder goed, kampen meer met depressies, angsten en slaapproblemen. De mentale kostprijs van armoede is enorm.

Een meer proactieve inzet naar en/of meer gerichte ondersteuning of begeleiding van kwetsbare doelgroepen is hoe dan ook wenselijk en noodzakelijk om mensen in armoede over de drempels heen te helpen die hun toegang tot de zo noodzakelijke gezondheidszorgen belemmeren.

Een aantal sprekende cijfers van het Wijkgezondheidscentrum De Vlier in Sint-Niklaas:

- *In Wijkgezondheidscentrum de Vlier verdubbelde het aantal patiënten sinds 2012 naar 4493 patiënten in 2017.*
- *Binnen dit patiëntenbestand van de Vlier heeft 61% de verhoogde tegemoetkoming (ten opzichte van een nationaal gemiddelde van 14%).*
- *We stellen bij de patiënten van De Vlier een hoge zorgnood vast. Sinds 2010 doen de artsen vier keer meer raadplegingen (van 4200 in 2010 naar 18 652 raadplegingen in 2017).*
- *Verontrustend is vast te stellen dat De Vlier vooral jongere patiënten blijft hebben: 80% van de patiëntengroep is jonger dan 40 jaar, waarvan er heel veel kinderen zijn.*
- *Voor zijn eigen patiënten die op een wachtlijst in de reguliere psychische hulpverlening staan, organiseert de Vlier regelmatig een gesprek met de psychiatrisch verpleegkundige om de wachttijd te overbruggen. In 2017 voerden ze 316 gesprekken.*

Ook het tandzorgproject Tand-em, dat gratis tandzorg aanbiedt, en het zwangerschapscentrum De Kiem, dat maatschappelijk kwetsbare vrouwen begeleidt tijdens hun zwangerschap, tonen aan dat er nood is aan toegankelijke gezondheidszorg:

- *Sinds het ontstaan op 1 september 2015 zijn in totaal 231 dossiers aangemaakt in De Kiem. Van alle aanmeldingen hebben 199 vrouwen minstens één groepsles gevolgd. 123 daarvan zijn patiënt van Wijkgezondheidscentrum De Vlier, 54 van hen verblijven/verbleven in het opvangcentrum (in de Kasteelstraat of Westakkers) en 22 vrouwen werden aangemeld door een andere dienst of voorziening (zoals bv. het OCMW, CAW of Kind & Gezin).*
- *Tand-Em is van start gegaan op 1 maart 2017 en sindsdien zijn er reeds meer dan 500 dossiers aangemaakt.*

ONZE VOORSTELLEN

21. De stad Sint-Niklaas werkt verder aan een **sterk lokaal beleid rond gezondheid en gezondheidszorg**. Ook in de toekomst wordt er verder aan betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg gewerkt.

22. De Stad doet extra inspanningen om de **derdebetalersregeling bij tandartsen, kinesisten en logopedisten te promoten** zodat zij aan elke patiënt deze regeling voorstellen en indien van toepassing ook uitvoeren.

CONCREET

21. De Stad Sint-Niklaas werkt verder aan een sterk lokaal beleid rond gezondheid en gezondheidszorg. Ook in de toekomst wordt er verder aan betaalbare en toegankelijke gezondheidszorg gewerkt.

De noden van de maatschappelijk kwetsbare groepen rond gezondheid en de uitdagingen om de gezondheidskloof te dichten zijn groot. Het (verder) stimuleren van het wijkgezondheidscentrum De Vlier, maar ook van de recentere initiatieven zoals het tandzorgproject Tand-em en het zwangerschapscentrum De Kiem, met hun specifieke aanpak (integrale zorgverlening, individuele en groepsmatige ziektepreventie,...) en laagdrempeligheid (toepassing forfaitair betalingssysteem, wijkgericht,...), kunnen mee zorgen voor het dichten van die kloof.

Uit een externe audit die minister De Block in 2017 liet uitvoeren bij de Vlaamse wijkgezondheidscentra, blijkt dat wijkgezondheidscentra niet enkel financieel voordelig zijn voor de patiënt — ze werken immers in een systeem van forfaitaire betaling met kosteloze raadpleging — maar ook voor de overheid. Patiënten doen minder beroep op gespecialiseerde zorg en nemen minder dure geneesmiddelen in.

22. De Stad doet extra inspanningen om de derdebetalersregeling bij tandartsen, kinesisten en logopedisten te promoten zodat zij aan elke patiënt deze regeling voorstellen en indien van toepassing ook uitvoeren.

Huisartsen zijn verplicht om bij patiënten die hier om vragen, het derdebetalerssysteem toe te passen. Dit systeem laat toe dat patiënten enkel het remgeld betalen, zoals bij de apotheek. De terugbetaling van het ziekenfonds wordt rechtstreeks aan de huisarts gestort. Het remgeld voor patiënten met verhoogde tegemoetkoming bedraagt € 1 of € 1,5. Voor dit lage bedrag kan elke patiënt met verhoogde tegemoetkoming naar de huisarts. Het nadeel is dat heel wat patiënten niet op de hoogte zijn van deze regeling, waardoor ze het derdebetalerssysteem niet aanvragen bij de arts. De Stad deed de laatste jaren heel wat moeite om het derdebetalerssysteem te promoten in het AZ Nikolaas. Dit vraagt zeker een verdere opvolging, zodat het aantal mensen dat er gebruik van maakt, nog verder stijgt. Daarnaast zijn er ook nog extra inspanningen nodig door de Stad om ook actieve promotie te maken van de derdebetalersregeling bij specialisten zoals tandartsen, kinesisten en logopedisten. Met Tand-em werd voor tandartsen een eerste stap in die richting gezet, maar het is een proefproject. Daarom zou het goed zijn om dit project te verlengen en vragen we ook om de derdebetalersregeling te promoten in het reguliere circuit van tandartsen.

6. Recht op werk

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

Er zijn te weinig kansen voor laaggeschoolden om langdurig aan het werk te gaan. Nochtans is toegang tot volwaardig werk voor kwetsbare mensen een belangrijke voorwaarde om te kunnen participeren in de samenleving en biedt het kansen op verdere persoonlijke en professionele ontwikkeling. Werkzoekenden worden vandaag intensief begeleid naar een nieuwe job, met een beroepsopleiding en/of werkervaring waar nodig. Aandacht voor kansengroepen is daarbij een absolute prioriteit. Mensen met een arbeidshandicap, vluchtelingen, laaggeschoolden of mensen van andere origine mogen niet uit de boot vallen. Daarom is meer maatwerk nodig in de begeleiding en de inschakeling van kansengroepen op de arbeidsmarkt.

Emanciperende activering i.p.v. disciplinerende activering moet hierbij de norm zijn. Hierbij staat realisatie van alle sociale grondrechten centraal vanuit een integrale aanpak zodat de weg naar werk mogelijk wordt.

Enkele relevante cijfers voor Sint-Niklaas¹⁴:

- *Het aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ) in 2015 in Sint-Niklaas bedroeg 3.017. Dit is 6,82 % van de beroepsactieve bevolking van Sint-Niklaas.*
- *Het aantal langdurig werkzoekenden stijgt sinds een aantal jaren opnieuw, zeker in verhouding met de totale groep werkzoekenden. Dit is een algemene trend die ook terug te vinden is in Sint-Niklaas. In vergelijking met 2009 nam het aantal langdurig werkzoekenden in 2013 toe met 23,2% bij de 13 centrumsteden. De sterkste groeicijfers zijn voor rekening van Sint-Niklaas (34,3%) en Antwerpen (33,4%).*
- *De groep laaggeschoolden in de totale groep van langdurig werklozen kent in Sint-Niklaas een hoog aandeel. In vergelijking met de andere centrumsteden scoort Sint-Niklaas hier samen met Genk het hoogst, nl. 53,3 % (2013). Een laag aandeel wordt als gunstig beschouwd. Helaas lag in 2013 het aantal werkzoekende laaggeschoolden bij de helft van de centrumsteden op een hoger niveau dan in 2009.*
- *Anno 2013 is gemiddeld 17,7% van de jongere beroepsbevolking (-25 jaar) in Vlaanderen werkloos. In Sint-Niklaas is dit 19,6 %. Een stijging van 6% t.o.v. 2008 (toen de financiële crisis begon).*
- *17,4 % van de niet-EU inwoners in Sint-Niklaas is werkzoekend. De cijfers hiervan schommelen in de meeste centrumsteden, soms in dalende, soms in stijgende lijn. Dit is ook zo voor Sint-Niklaas. Er doen zich hier dus geen verbeteringen voor.*

¹⁴ <http://stadsmonitor.vlaanderen.be/> en <https://oostvlaanderen.incijfers.be/>

ONZE VOORSTELLEN

23. Het beleid (zowel de VDAB, de Stad als OCMW) garandeert een **integrale aanpak van de begeleiding van kwetsbare werkzoekenden** via een sterk en structureel lokaal samenwerkingsverband tussen diverse actoren die ieder deskundig zijn inzake werk en/of welzijn.

24. De Stad moet bij voorkeur **werkgever blijven voor laaggeschoolde functies**. Daarom maakt ze enkel gebruik van uitbesteding als de opdracht zo gespecialiseerd en uitzonderlijk is dat het moeilijk is om deze zelf uit te voeren. Voor courante zaken die moeten gebeuren werkt ze met eigen personeel.

25. De stad (en VDAB) zorgt ervoor dat ze **voor de begeleiding van kwetsbare werkzoekenden** (met migratie- of armoedeachtergrond) over **voldoende ervaringsdeskundigen** beschikt.

26. De Stad zorgt dat haar **personeel** (inclusief de studentenjobs) een **afspiegeling vormen van de Sint-Niklase bevolking** (en dit op alle niveaus). De Stad **past** haar **selectie-procedures** aan zodat er geen drempels worden gecreëerd voor kandidaten die geschikt zijn voor de job.

27. De Stad maakt verder werk van voldoende (**flexibele**) **plaatsen in de kinderopvang**.

28. De Stad dwingt een **sociale clause** af in de gunning van overheidsopdrachten. De stad integreert, bewaakt en handhaaft sociale criteria op vlak van arbeidsrecht, gelijke arbeidsparticipatie en antidiscriminatie in de verschillende fases van de uitbesteding of gunning van overheidsopdrachten. Ze ontwikkelt instrumenten om de **naleving van de sociale clause te controleren**.

CONCREET

23. Het beleid (zowel de VDAB, de Stad als OCMW) garandeert een integrale aanpak van de begeleiding van kwetsbare werkzoekenden via een sterk en structureel lokaal samenwerkingsverband tussen diverse actoren die ieder deskundig zijn inzake werk en/of welzijn.

We pleiten om te investeren in ‘integrale begeleidingstrajecten’. Voor een aantal kwetsbare werkzoekenden werkt immers het huidige activeringsbeleid niet. Vaak moeten eerst één of meerdere problemen op andere levensdomeinen aangepakt worden bijvoorbeeld huisvesting, gezondheid, het kortgeschoold zijn, persoonskenmerken die toegang tot een werkvloer bemoeilijken, enz. Er dient dus integraal gewerkt te worden met aandacht voor welzijn en de realisatie van alle grondrechten. Deze integrale aanpak lukt het best via een sterk en structureel lokaal samenwerkingsverband met diverse actoren of dienstverleners die actief zijn inzake werk en/of welzijn. Het betrekken van sociale organisaties en ervaringsdeskundigen is hierin een meerwaarde. Een voorbeeld van zo’n integrale aanpak is het ESF-project “Voortraject: sleutel naar opleiding of werk” dat gedurende twee jaar (van september 2016 tot augustus 2018) intensief op weg gaat met kwetsbare, vaak alleenstaande moeders in armoede, om de afstand naar werk of opleiding te verkleinen. Het project begeleidt de moeders op een integrale manier en kent een emanciperende (i.p.v. sanctionerende) aanpak. Er wordt gewerkt vanuit een samenwerkingsverband tussen 3 partners: OCMW die trekker is en vooral inzet op de individuele opvolging van de deelnemers, Groep Intro die instaat voor het arbeidsgerichte traject van de deelnemers en Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen die instaat voor de persoonlijke ontwikkeling van de deelnemers enerzijds en dialoog omtrent drempels met betrekking tot de arbeidsmarkt anderzijds. Hoewel het project nog volop loopt, kan het nu al een geslaagd initiatief genoemd worden dat navolging verdient.

24. De Stad moet bij voorkeur werkgever blijven voor laaggeschoolde functies. Daarom maakt ze enkel gebruik van uitbesteding als de opdracht zo gespecialiseerd en uitzonderlijk is dat het moeilijk is om deze zelf uit te voeren. Voor courante zaken die moeten gebeuren werkt ze met eigen personeel.

Hoe langer hoe meer beslissen lokale overheden om vooral functies voor laaggeschoolden uit te besteden aan derden. Meer en meer besteden overheidsdiensten bijvoorbeeld hun poetswerk, hun groenonderhoud, de keukens van de dienstencentra, voor- en naschoolse opvang,... uit aan privé-bedrijven. In de praktijk wil dit zeggen dat laaggeschoolden voor deze jobs te werk gesteld worden in privébedrijven. Echter, als het bedrijf waarvoor zij werken twee jaar later de aanbesteding niet meer binnenhaalt, verliezen ze hun job. Bovendien zijn de werkomstandigheden vaak ook minder goed. Zo wordt bijvoorbeeld de werkdruk bij die particuliere organisaties systematisch verhoogd om toch maar aan de voorwaarden van de oproep te kunnen voldoen. Daardoor vallen de meest kwetsbare groepen opnieuw uit de boot.

25. De Stad (en VDAB) zorgt ervoor dat ze voor de begeleiding van kwetsbare werkzoekenden (met migratie- of armoedeachtergrond) over voldoende ervaringsdeskundigen beschikken.

De Stad en VDAB zetten voldoende mensen in die verschillende talen en cultuurpatronen kennen in het begeleiden van werkzoekenden met een migratieachtergrond. Ze zet ook voldoende mensen in met expertise in specifieke hulpverlening en expertise inzake armoede bij de begeleiding van kwetsbare werkzoekenden naar een job.

26. De Stad zorgt dat haar personeel (inclusief de studentenjobs) een afspiegeling vormen van de Sint-Niklase bevolking (en dit op alle niveaus). De Stad past haar selectie-procedures aan zodat er geen drempels worden gecreëerd voor kandidaten die geschikt zijn voor de job.

Om bepaalde doelgroepen aan de slag te krijgen en te houden kan de Stad gebruik maken van de formules van 'Individuele Beroepsopleiding' (IBO) en 'Nederlands op de werkvloer'. In het eerste geval wordt de werkgever ondersteund om tijdens de eerste periode van een tewerkstelling het nieuwe personeelslid op te leiden op de werkvloer, in het tweede geval gaat het over ondersteuning van nieuw personeel om het Nederlands beter onder de knie te krijgen tijdens het werk. In beide gevallen dus niet schools leren maar al doende leren. Na een periode valt de ondersteuning weg; het betrokken personeelslid draait na een tijd immers volwaardig mee. Openbare besturen zorgen zo mee voor een goede tewerkstelling voor groepen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt.

Daarnaast is het belangrijk om bij het openstellen van een vacature objectief te bekijken wat een kandidaat juist moet kunnen om de betreffende job goed uit te voeren. D.w.z. onnodige diplomaverenissen wegwerken en kijken naar competenties, onrealistische taalvereisten aanpakken. Het is belangrijk na te gaan hoeveel en wélk Nederlands er nodig is om de job goed uit te oefenen. Ook om na te gaan of en zo ja welke computervaardigheden nodig zijn om de job goed uit te oefenen. De stad verlaagt zo de kans dat ze goede kandidaten mislopen. Ze zorgt op die manier dat ze iedereen zo veel mogelijk kans geeft op een job. En ze maakt haar voorbeeldrol voor andere werkgevers waar.

27. De Stad maakt verder werk van voldoende (flexibele) plaatsen in de kinderopvang.

Als een werkzoekende bericht krijgt dat men de volgende dag een job heeft (of stage of ander initiatief m.b.t. het arbeidstraject), moet men zijn/haar kind naar de opvang kunnen brengen. Onvoldoende flexibele kinderopvang belemmert immers vooral alleenstaande ouders en moeders bij de integratie op de arbeidsmarkt. De flexibele plaatsen in de crèche die recent werden gecreëerd zijn alvast een stap in de goede richting, maar er zijn nog meer plaatsen nodig.

28. De Stad dwingt een sociale clausule af in de gunning van overheidsopdrachten. De Stad integreert, bewaakt en handhaaft sociale criteria op vlak van arbeidsrecht, gelijke arbeidsparticipatie en antidiscriminatie in de verschillende fases van de uitbesteding of gunning van overheidsopdrachten. Ze ontwikkelt instrumenten om de naleving van de sociale clausule te controleren.

De Stad en het OCMW beschikken reeds over een sociale clausule waarin staat dat bij de levering van diensten een bepaald % van het personeel uit doelgroepwerknemers of sociale economie moet worden gerecruteerd. Wij vinden echter dat de sociale clausule nog verder uitgebreid kan worden. Al herhaaldelijk stelde o.a. het ACV bv. vast dat de 'winnaar' van een aanbesteding door de stad niet in orde was met de sociale inspectie. Vandaar de nood aan een uitbreiding van de sociale clausule, en als die er is – ook de nood aan het uitwerken van manieren om de toepassing ervan te controleren. Bv. Stad Gent maakt gebruik van een non-discriminatie clausule.

7. Recht op een leefbare buurt en omgeving

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

In sommige wijken staat het recht op een leefbare woonomgeving onder druk: bewoners gaan er niet alleen gebukt onder de gevolgen van een persoonlijk leven in armoede, ook het onderlinge samenleven in de buurt, slechte woonkwaliteit, de fysieke woonomgeving, het voorzieningenaanbod in de buurt... baart hen zorgen. De leefomgeving is voor mensen belangrijk: het is de ruimte waarbinnen ze zich ontplooiën en belangrijke relaties aangaan. De vaak negatieve berichtgeving over deze buurten werkt de stigmatiserende beeldvorming nog in de hand. Lokale besturen hebben verschillende hefboomen ter beschikking om tegemoet te komen aan de noden van deze buurten en haar bewoners.

ONS VOORSTEL

29. De Stad ondersteunt actief (tijdelijke) experimenten die gericht zijn op de **creatie of gebruikname van publieke ruimte en/of woonruimte**. De Stad waakt er over dat ook bewoners in kwetsbare posities toegang tot deze invullingen hebben en daarin waar nodig ook ondersteund worden.

CONCREET

We pleiten er voor dat de Stad actief op zoek gaat naar leegstaande gronden en panden waar men (tijdelijk) een nieuwe invulling aan kan geven die de gemeenschap of kwetsbare mensen ten goede komt. Dat kan gaan om de creatie van woonruimte in leegstaande panden (woonhuizen, kantoorgebouwen,...) of op braakliggende grond of om het inrichten van leegstaande panden of grond tot publieke ontmoetingsplaatsen. Om dit te kunnen ontwikkelen is het nodig dat de Stad hiervoor een faciliterend beleid uitwerkt die het o.a. ook mogelijk maakt om 'regelluwe tijdelijke ruimte' te ontwikkelen, zonder afbreuk te doen aan minimale veiligheidsvoorwaarden. De uitdaging bij zo'n (tijdelijke) invulling is de dialoog open te houden met alle betrokkenen, en niet enkel met de sterke bewoners.

Inspirerende voorbeelden waar Samenlevingsopbouw mee vorm aan gaf:

- De Site in Gent; <http://www.rabotsite.be/nl>
- Hal 5 in Leuven; <http://www.hal5.be>
- Leeggoed in Brussel; <https://samenlevingsopbouwbrussel.be/wat-doen-we/projecten/leeggoed-2/>
- Woonbox in Brussel; <https://samenlevingsopbouwbrussel.be/wat-doen-we/projecten/woonbox/>
- Solidair Mobiel Wonen in Brussel; <https://samenlevingsopbouwbrussel.be/wat-doen-we/projecten/begeleid-mobiel-wonen/>

8. Rechten voor mensen zonder wettig verblijf

WAAR MAKEN WIJ ONS ZORGEN OVER

Gezinnen zonder wettig verblijf verglijden in onze samenleving steeds meer tot een rechteloze en verpauperde onderklasse, die volledig aan haar lot wordt overgelaten. De humanitaire crisis die deze gezinnen treft, wordt stilaan systemisch: op steeds meer domeinen worden zelfs de meest minimale rechten van gezinnen zonder wettig verblijf in vraag gesteld.

- *Wekelijks zijn in Sint-Niklaas 552 mensen zonder wettig verblijf aangewezen op voedselhulp via de VLOS-kruidenier: 101 gezinnen en 72 alleenstaanden. Dat is een stijging van 150 mensen sinds 2012.*
- *Deze winter werden via VLOS 18 personen opgevangen die bij extreme koude niet terecht konden bij het OCMW of in het station.*

ONS VOORSTEL

30. De stad Sint-Niklaas blijft aandacht geven aan de **minimale rechten voor gezinnen zonder wettig verblijf** en blijft de **initiatieven voor mensen zonder wettig verblijf ondersteunen**.

CONCREET

Van de stad Sint-Niklaas en het OCMW verwachten we dat zij de toegang tot deze minimale rechten maximaal waarborgen:

Recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijf:

Alle kinderen hebben tot 18 jaar recht op onderwijs. Om dit recht ten volle te kunnen uitoefenen vragen wij we dat de Stad ook aan kinderen zonder wettig verblijf **80% betaalt** (met een max. bedrag) **van de kosten voor extra-murosactiviteiten** (bv. uitstappen) die ze per graad doen met de school en waarvan ze de factuur niet kunnen betalen. Nu hebben kinderen zonder wettig verblijf hier geen recht op, aangezien deze korting nu enkel voorzien is voor kinderen die recht hebben op aanvullende steun bij het OCMW.

Daarnaast vinden wij dat het **busabonnement** voor kinderen zonder wettig verblijf, die vanuit de rand van St-Niklaas naar het centrum naar school komen, **gedeeltelijk** zou moeten **terugbetaald** worden via de kansenas, aangezien kinderen zonder wettig verblijf geen recht op verhoogde tegemoetkoming hebben.

Volgens artikel 57, §2 van de OCMW-wet is de steunverlening aan clandestiene vreemdelingen en uitgeprocedeerde kandidaat-vluchtelingen beperkt tot dringende medische hulp. Wij vragen dat het OCMW en de Stad ook ingaan op **andere noden van mensen zonder wettig verblijf** door hen zelf te ondersteunen en te begeleiden of via het ondersteunen van private organisaties die voor de belangen van hen opkomen.

Wanneer personen en gezinnen zonder wettig verblijf door een uithuiszetting of om een andere reden dakloos worden, kunnen zij nu niet terecht bij het OCMW. Wij vinden dat er ook **voor mensen zonder wettig verblijf opvang voorzien** moet worden, zodat niemand dakloos wordt. Aan zulke opvang kan de Stad en het OCMW dan toekomstoriëntering en begeleiding koppelen zodat mensen in precair verblijf niet in deze onmenselijke leefsituatie blijven vastzitten.

Met speciale dank aan alle mensen die meewerkten aan de bevraging in kader van de campagne 'Ieders Stem Telt!'. Alleen door luid en duidelijk hun stem te laten horen, kreeg deze prioriteitennota inhoud en vorm...

Verantwoordelijke uitgever Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw, Wouter Hennion,
Sint-Jacobsnieuwstraat 50, 9000 Gent

De campagne en de prioriteitennota van 'Ieders Stem Telt' wordt gedragen door het samenwerkingsverband POLSSLAG:

ABVV Oost-Vlaanderen
Beweging.net Groot Sint-Niklaas
Centrum Algemeen Welzijnswerk Oost-Vlaanderen
De Keerkring vzw
De Vlier - wijkgezondheidscentrum vzw
Inloopcentrum Den Durpel
Lets Sint-Niklaas
Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen
Vlos
Welzijnsschakels Sint-Niklaas vzw
Zigzag - Ontmoetingshuis binnen de Geestelijke Gezondheidszorg

Ook de Huurdersbond Oost-Vlaanderen—afdeling Waasland onderschreef mee deze prioriteitennota

www.iedersstemtelt.be